

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗

งานวิเคราะห์นโยบายและแผน
กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ
เทศบาลเมืองพระประแดง

คำนำ

การจัดทำประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของเทศบาลเมืองพระประแดง เป็นกลไกในการขับเคลื่อนเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ -๒๕๗๐) โดยใช้เครื่องมือการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน ของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) เพื่อป้องกันปัญหาจากการทุจริต คอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในระบบราชการยุคปัจจุบันส่วนใหญ่ ซึ่งเกิดจากผลประโยชน์ขัดกันระหว่างผลประโยชน์ ส่วนตัวกับผลประโยชน์ส่วนรวมในการดำรงตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือที่เรียกกันว่า "ผลประโยชน์ทับซ้อน" จึงถือได้ว่าปัญหาการมีผลประโยชน์ทับซ้อนเป็นการทุจริต คอร์รัปชันประเภทหนึ่งเพราะเป็นการแสวงหา ผลประโยชน์ส่วนบุคคลโดยการละเมิดต่อกฎหมายหรือจริยธรรม ด้วยการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่การงานไป แทรกแซงการใช้ดุลพินิจในการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่รัฐ จนทำให้เจ้าหน้าที่รัฐเกิดการละทิ้งคุณธรรมจริยธรรม ในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดความเป็นอิสระจนส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะของส่วนรวมและทำให้ ประโยชน์หลักของหน่วยงาน องค์กรสถาบันและสังคมหรือชุมชนต้องสูญเสียไปไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ ทางการเงิน และทรัพยากรต่างๆ คุณภาพการให้บริการ ความเป็นธรรมในสังคม รวมถึงสูญเสียคุณค่าอื่นๆ ของการเป็นเจ้าหน้าที่รัฐอีกด้วยเทศบาลเมืองพระประแดง เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบทบาทในการ ขับเคลื่อนหน่วยงานภาครัฐให้บริหารภายใต้กรอบธรรมาภิบาล โดยมีการประเมินความเสี่ยงการทุจริตใน ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ซึ่งเป็นเครื่องมือหนึ่งในการขับเคลื่อนธรรมาภิบาล เพื่อลดปัญหาการทุจริตภาครัฐและส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ เฝ้าระวัง เพื่อสกัด กั้นมิให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบได้ จึงได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในองค์กรขึ้น เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานให้กับเจ้าหน้าที่และผู้ปฏิบัติงานได้รับทราบ และยึดถือเป็นแนวทาง ในการปฏิบัติงาน เพื่อป้องกันมิให้เกิดการทุจริตและยังเป็นการเผยแพร่ภาพลักษณ์ที่ดีของหน่วยงานให้เป็นที่ ยอมรับของสังคม อันจะนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อสังคม ส่วนรวม และประเทศชาติบ้านเมืองต่อไป

เทศบาลเมืองพระประแดง

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ที่มาและความสำคัญ	๑
วัตถุประสงค์ของการประเมินความเสี่ยง	๑
องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต	๑
ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	๒
ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยง	๒
- ขั้นตอนที่ ๑ การระบุความเสี่ยง	๒
- ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง	๓
- ขั้นตอนที่ ๓ เมทริกส์ระดับความเสี่ยง	๓
- ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง	๕
- ขั้นตอนที่ ๕ แผนบริหารความเสี่ยง/มาตรการป้องกันเพื่อมิให้เกิดการทุจริต	๕-๖

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗

เทศบาลเมืองพระประแดง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

๑. ที่มาและความสำคัญ

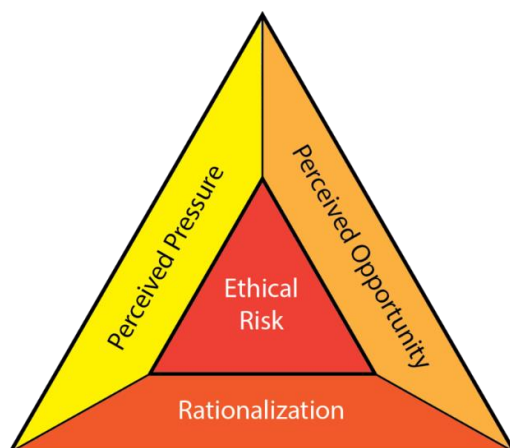
เทศบาลเมืองพระประแดง ได้ดำเนินการจัดทำแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖ ตามบทบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ หมวด ๔ การบัญชี การรายงาน และการตรวจสอบ มาตรา ๗๙ ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มี การตรวจสอบภายใน การควบคุมภายใน และการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด กระทรวงการคลังกำหนดมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตราฐาน ข้อ ๒.๖ หน่วยงานของรัฐต้องจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างน้อยปีละครั้ง และต้องมีการสื่อสารแผนบริหารจัดการความเสี่ยงกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

๒. วัตถุประสงค์ของการประเมินความเสี่ยง

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖ เพื่อลดโอกาสและผลกระทบที่จะทำให้เกิดความเสียหายต่อการดำเนินงานที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตให้อยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้และสามารถควบคุมได้ ตรวจสอบได้อย่างมีระบบ เพื่อให้บุคลากรได้รับรู้ ตระหนักและเห็นความสำคัญของการบริหารจัดการความเสี่ยง สามารถบริหารจัดการความเสี่ยงได้อย่างเป็นระบบในทิศทางเดียวกันการพิจารณาความเสี่ยงการกำหนดประเด็นความเสี่ยงและแนวทางการบริหารความเสี่ยง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

๓. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริตประกอบด้วย pressure/incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ opportunity หรือโอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุมกำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (fraud Triangle)

๔. ประเภทความเสี่ยงการทุจริต

เทศบาลเมืองพระประแดง จะแบ่งความเสี่ยงออกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘
๒. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจตามกฎหมาย
๓. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการจัดซื้อจัดจ้าง
๔. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการบริหารงานบุคคล

๕. ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๑ การระบุความเสี่ยง

ให้รวบรวมข้อมูล ความเสี่ยง ปัญหา/เหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้น หรือคาดการณ์ว่าจะมีโอกาสเกิดขึ้นอีก (Known factor) หรือปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต เป็นความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นในโครงการ/กิจกรรม หรือในกระบวนการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ (Unknown factor)

ตารางระบุความเสี่ยง

ที่	โครงการ/กิจกรรม	ประเภทความเสี่ยง	
		Known factor	Unknown factor
๑	ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘		✓
๒	การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ		✓
๓	การจัดซื้อจัดจ้าง		✓
๔	การบริหารงานบุคคล		✓

หมายเหตุ : ความเสี่ยงที่เคยเกิดขึ้น หรือคาดหวังจะเกิดขึ้นสูง ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง Known factor หากไม่เคยเกิดขึ้นหรือไม่เคยมีประวัติมาก่อน แต่อาจมีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง unknown factor

ขั้นตอนที่ ๒ การระบุความเสี่ยง

นำข้อมูลจากตารางที่ ๑ มาวิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงของการทุจริต ของแต่ละโครงการ/กิจกรรม โดยระบุสถานะความเสี่ยงในช่องตามสี มี ๔ สถานะ ดังนี้

สถานะสีเขียว	- เป็นความเสี่ยงระดับต่ำ
สถานะสีเหลือง	- เป็นความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถให้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงานตามปกติการควบคุมดูแล
สถานะสีแดง	- เป็นกระบวนการความเสี่ยงระดับสูงเป็นกระบวนการที่มีผู้มาเกี่ยวข้องหลายคนหลายหน่วยงานภายในองค์กรมีหลายขั้นตอน
สถานะสีแสด	- เป็นความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จักไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจนไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรือสม่ำเสมอ

ตารางที่ ๒ สถานะความเสี่ยง

ที่	โครงการ/กิจกรรม	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
๑	ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติอนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘			✓	
๒	การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ		✓		
๓	การจัดซื้อจัดจ้าง		✓		
๓	การบริหารงานบุคคล	✓			

ขั้นตอนที่ ๓ เมทริกซ์ระดับความเสี่ยง (Risk Matrix)

นำโครงการ/กิจกรรม ที่มีสถานะความเสี่ยงการทุจริตระดับสูง จนถึงสูงมาก (สีแดง กับ สีแสด) จากตารางที่ ๒ มาทำการหาค่าความเสี่ยงรวม ซึ่งได้จากระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง มีค่า ๑ - ๓ ผลกระทบ มีค่า ๑ - ๓ โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง มีแนวทางในการพิจารณา ดังนี้

- ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนหลักที่สำคัญของกระบวนการนั้นๆ แสดงว่าขั้นตอนนั้น เป็น must หมายถึงความจำเป็นสูง ของการเฝ้าระวังการทุจริต ค่าของ must คือ อยู่ในระดับ ๓ หรือ ๒

- ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนรองของกระบวนการนั้นๆ แสดงว่าขั้นตอนนั้น เป็น Should หมายถึงจำเป็นต่ำในการเฝ้าระวังการทุจริต ค่าของ Should คือ อยู่ในระดับ ๑

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ มีแนวทางในการพิจารณา ดังนี้

- กิจกรรมหรือขั้นตอนงานนั้นเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholder) รวมถึงกำกับดูแล พันธมิตรภาคีเครือข่าย ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓
- กิจกรรมหรือขั้นตอนงานนั้นเกี่ยวข้องกับการเงิน รายได้ลดลง รายจ่ายเพิ่มขึ้น ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓
- กิจกรรมหรือขั้นตอนงานนั้นเกี่ยวข้องกับผู้ใช้บริการ กลุ่มเป้าหมาย (customer/user) ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓
- กิจกรรมหรือขั้นตอนงานนั้นเกี่ยวข้องกับกระบวนการภายใน (internal process) หรือกระทบต่อการเรียนรู้ องค์กรความรู้ ((learning & growth) ค่าอยู่ที่ ๑ หรือ ๒

ตารางประเมินความเสี่ยง
ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

		ต่ำ(๑)	ปานกลาง(๒)	สูง(๓)
ระดับความรุนแรงของผลกระทบ	ต่ำ(๑)	๓	๖	๙
	ปานกลาง(๒)	๒	๔	๖
	สูง(๓)	๑	๒	๓

ตารางที่ ๓ Scoring โครงการ/กิจกรรมที่ต้องเฝ้าระวัง

ที่	โครงการ/กิจกรรม	ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ	ค่าความจำเป็น X ความรุนแรง
๑	การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก สะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	๒	๒	๔
๒	การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ	๒	๑	๒
๓	การจัดซื้อจัดจ้าง	๒	๒	๔
๔	การบริหารงานบุคคล	๑	๑	๑

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง

การนำค่าความรุนแรงจากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินการควบคุมการทุจริต ว่ามีการควบคุมการทุจริตในระดับใด เมื่อเทียบกับคุณภาพการจัดการ โดยเกณฑ์คุณภาพการจัดการ จะแบ่งออกเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ดี : จัดการได้ทันที ทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยงไม่กระทบถึงการปฏิบัติงาน หน่วยงานไม่มีผลเสีย

พอใช้ : จัดการได้โดยส่วนใหญ่มีบางครั้งที่จัดการไม่ได้ กระทบถึงการปฏิบัติงาน หน่วยงานมีความเข้าใจยอมรับได้

อ่อน : จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงเล็กน้อย การจัดการเพิ่มค่าใช้จ่าย มีผลกระทบ ยอมรับไม่ได้ หน่วยงานเกิดความเสียหาย

ตารางที่ ๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง

ที่	โครงการ/กิจกรรม	คุณภาพการจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
			ต่ำ	ปานกลาง	สูง
๑	ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	ดี		✓	
๒	การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ	ดี		✓	
๓	การจัดซื้อจัดจ้าง	ดี		✓	
๔	การบริหารงานบุคคล	ดี		✓	

ขั้นตอนที่ ๕ แผนบริหารความเสี่ยง/มาตรการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ให้เลือกเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการประเมินการควบคุมความเสี่ยง ในขั้นตอนที่ ๔ ที่ค่าความเสี่ยงระดับสูง มาทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตก่อนเป็นอันดับแรก

ทั้งนี้สามารถติดตามเฝ้าระวังโครงการ/กิจกรรม เพื่อเป็นการยืนยันผลการป้องกันหรือการแก้ไขปัญหาว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด โดยมีมาตรการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต ตามเอกสารแนบท้ายรายละเอียดการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของเทศบาลเมืองพระประแดง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน
ของเทศบาลเมืองพระประแดง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗

ประเด็น	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับของความเสี่ยง ความเสี่ยง (โอกาสXผลกระทบ)	มาตรการ/ แนวทางการจัดการความเสี่ยง
๑. การพิจารณาอนุมัติ อนุญาตตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	- การเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ขออนุญาตบางรายไม่เป็นไปตาม หลักเกณฑ์หรือขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนด	๓ X ๓	๑. ประกาศนโยบาย No Gift Policy (รับ งดให้ของขวัญ ของรางวัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่) ๒. จัดทำคู่มือการให้บริการประชาชน
๒. การใช้อำนาจตามกฎหมาย/ การให้บริการตามภารกิจ	- เจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือกับผู้มาใช้บริการที่คนรู้จักหรือคนสนิท นำไปสู่การละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตามที่ได้รับหมาย	๒ X ๒	๑. ประกาศนโยบาย No Gift Policy (รับ งดให้ของขวัญ ของรางวัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่) ๒. ส่งเสริมการปฏิบัติงานตามประมวลจริยธรรม/หลักธรรมาภิบาล
๓. การจัดซื้อจัดจ้าง	- กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างไม่เป็นไปตามระเบียบ	๓ X ๒	๑. อบรมความรู้ระเบียบกฎหมายเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างอยู่เสมอ ๒. ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมและติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิด กำชับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบฯ อย่างเคร่งครัด
๔. การบริหารงานบุคคล	- การเอื้อประโยชน์ในการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อเลื่อนขั้นเงินเดือนโดยไม่เป็นธรรม	๒ X ๒	๑. ส่งเสริมการปฏิบัติงานตามประมวลจริยธรรม/หลักธรรมาภิบาล ๒. มุ่งเน้นการสั่งงานที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่เป็นลายลักษณ์อักษร